

Prijedlog procesa finansiranja NVO iz budžeta Crne Gore na osnovu Zakona o nevladinim organizacijama

Na osnovu zaključka Upravnog odbora Koalicije NVO-saradnjom do cilja od 21. septembra 2012. godine, urađen je dokument **Prijedlog procesa finansiranja NVO iz javnih fondova** koji ima za cilj da doprinese izradi uredbi koje priprema Vlada Crne Gore a na osnovu Zakona o nevladinim organizacijama. Uredbama će biti regulisan proces dodjele sredstava nevladinim organizacijama iz budžeta Crne Gore.

U izradi ovog dokumenta uzeti su u obzir zaključci sa Konferencije „Finansiranje nevladinih organizacija iz javnih fondova u Crnoj Gori“ koja je održana 5 i 6 maja 2012. godine a na kojoj je učestvovalo preko 60 predstavnika nevladinih organizacija iz Crne Gore. Takođe, prepoznata su i afirmisana dobra rješenja iz dosadašnjeg procesa raspodjele sredstava iz Fonda od dijela prihoda od igara na sreću a uzeta su u obzir iskustva Evropske unije u finansiranju projekata NVO kao i najbolja rješenja Republike Hrvatske u ovoj oblasti.

Upravni odbor Koalicije nevladinih organizacija-saradnjom do cilja, usvojio je ovaj dokument na sjednici održanoj 14. decembra 2012. godine .

Koalicija NVO-saradnjom do cilja trenutno okuplja 99 nevladinih organizacija registrovanih u Crnoj Gori. Osnovni ciljevi Koalicije su:

- Unapređenje okvira za razvoj i rad nevladinog sektora u Crnoj Gori;
- Unapređenje odnosa sa Vladom Crne Gore, lokalnom samupravom, Skupštinom Crne Gore i privrednim subjektima i
- Poboljšanje programske i finansijske transparentnosti rada nevladinog sektora

Ovaj dokument može biti osnova za dalje unapređenje procesa finansiranja i na lokalnom nivou.

U ime Upravnog odbora

Goran Đurović

I PROCES DODJELE SREDSTAVA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

1. KO MOŽE DOSTAVITI PRIJAVU NA KONKURS?

Na Konkurs mogu se prijaviti:

- Nevladine organizacije (udruženja, fondacije i savezi) registrovane na osnovu Zakona o NVO, koje su registrovane i obavljaju djelatnost najmanje pola, odnosno jednu godinu, prije dana raspisivanja ovog Konkursa (u zavisnosti da li je projekat i program kojim organizacija dostavlja prijavu na Konkurs A, B ili C kategorije), a koje obavljaju djelatnost u jednoj od oblasti djelovanja određene Zakonom o NVO;

2. KO SE NE MOŽE PRIJAVITI?

Na Konkurs se ne mogu prijaviti:

- Nevladine organizacije koje su registrovane manje od godinu dana ili pola godine prije dana objavljivanja Konkursa (u zavisnosti da li je plan i programa kojim organizacija dostavlja prijavu na Konkurs A, B ili C kategorije);
- Inostrane i međunarodne organizacije;
- Institucije javnog sektora
- privredna društva.

3. KAKVI PROJEKTI I PROGRAMI SE MOGU PRIJAVITI

Na Konkurs se mogu prijaviti organizacije čiji se projekti i programi odnose na djelatnosti u sledećim oblastima:

1. socijalna i zdravstvena zaštita,
2. smanjenje siromaštva,
3. zaštita lica sa invaliditetom,
4. društvena briga o djeci i mladima,
5. pomoć starijim licima,
6. zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava,
7. vladavina prava,
8. razvoj civilnog društva i volonterizma,
9. evroatlantske i evropske integracije Crne Gore,
10. institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje,
11. nauka, umjetnost, kultura, tehnička kultura,
12. zaštita životne sredine,
13. poljoprivreda i ruralni razvoj,
14. održivi razvoj,

15. zaštita potrošača,
16. rodna ravnopravnost,
17. borba protiv korupcije i organizovanog kriminala,
18. borba protiv bolesti zavisnosti,
19. druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom.

Potrebno je da oblasti u kojima se finansiraju projekti NVO-a iz javnih fondova, odgovaraju potrebama građana - korisnika, društva, zajednice zbog kojih nevladine organizacije i postoje, te da se prioriteti određuju prema javnim politikama (strategijama, akcionim planovima, zakonskim i podzakonskim aktima...) u tim oblastima (na državnom i lokalnom nivou);

Finansiraće se **samo oni projekti koji imaju jasnu vezu sa javnim politikama u definisanim oblastima.**

Obavezno je sufinansiranje projekata NVO podržanih od strane EU fondova (nacionalna IPA-prva komponenta namijenjena za razvoj civilnog društva i EIDHR). Sredstva za ovu namjenu se posebno izdvajaju i dodjeljuju svim organizacijama koje su potpisale ugovor sa Delegacijom EU u Crnoj Gori. Sufinansiranje projekata podržanih iz prethodno pomenutih EU fondova može biti do 10% od iznosa odobrenog projekta. Ukoliko u fondu za ovu namjenu nedostaje sredstava za podršku svim prijavljenim projektima, procenat se proporcionalno smanjuje do nivoa koji podrazumijeva da svi prijavljeni projekti budu finansirani u istom procentu od odbrenih sredstava. Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija utvrđuje iznos sredstava koji se od ukupnog godišnjeg fonda za projekte NVO usmjerava za potrebe sufinansiranja projekata podržanih iz EU fondova.

Kroz ovaj proces dodjele sredstava treba omogućiti i podsticanje građanskog aktivizma kao i izgradnju kapaciteta tek osnovanih NVO. To se može kvalitetno uraditi kroz šemu dodjele malih donacija preko već dobro razvijenih nevladinih organizacija kao što to radi Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. U procesu utvrđivanja prioriteta u okviru pojedinih oblasti finansiranja određenih Zakonom o nevladinim organizacijama (npr. razvoj civilnog društva i volonterizma), treba omogućiti funkcionisanje ovog mehanizma.

Napomena: Ovaj mehanizam (šemu dodjele malih donacija) treba staviti u funkciju ukoliko su ukupna sredstva namijenjena za ovaj konkurs na godišnjem nivou, iznad 4 miliona eura.

4. KO UTVRĐUJE PRIORITETE I IZNOS SREDSTAVA ZA POJEDINE OBLASTI?

Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija utvrđuje prijedlog prioriteta i procentualne podjele sredstava namijenjenih budžetom Crne Gore za finansiranje pojedinih oblasti. Savjet podnosi prijedlog Vladi Crne Gore koja donosi odluku najkasnije do kraja tekuće godine za narednu godinu.

Kriterijumi na osnovu kojih se donosi odluka o prioritetskim oblastima i procentualne podjele sredstava:

- Program rada Vlade za narednu godinu
- Podaci o podržanim projektima iz EU fondova i međunarodnih organizacija u tekućoj godini
- Podaci o podržanim projektima iz domaćih fondova (sa državnog i lokalnog nivoa) u tekućoj godini

5. KAKVI PROJEKTI I PROGRAMI SE NE MOGU DOSTAVITI ?

- projekat i program za koji je već u cjelosti odobreno finansiranje iz drugih izvora finansiranja;
- aktivnosti koje su u nadležnosti ili odgovornosti Vlade, kao što je formalno obrazovanje, formalna zdravstvena zaštita i sl.
- projekat i program kojim se traže finansijska sredstva za kupovinu i raspodjelu humanitarne pomoći;
- projekat i program koji se isključivo temelji na jednokratnoj izradi, pripremi i štampanju knjiga, brošura, biltena, časopisa i slično, ukoliko objava takvih publikacija nije nekog šireg programa ili sveobuhvatnijih i kontinuiranih aktivnosti;
- projekat i program čija je jedina svrha sticanje lične koristi članova organizacije;
- projekat i program koji isključivo ima profitnu odnosno komercijalnu svrhu;

6. TRAJANJE PROJEKTA I PROGRAMA:

Implementacija projekta može trajati maksimalno 12 mjeseci (Zakon o NVO).

Implementacija programa može trajati maksimalno 36 mjeseci (Zakon o NVO) dok se odobrena sredstva uplaćuju u tri godišnje rate ili u skladu sa ugovorom.

7. VRIJEME RASPISIVANJA KONKURSA I DODJELE SREDSTAVA

Konkurs za dodjelu sredstava se vrši na osnovu javnog konkursa. Konkurs se raspisuje do 1. marta tekuće godine. Ukoliko sva sredstva ne budu dodijeljena tokom ovog Konkursa, raspisaće se drugi konkurs za dodjelu preostalih sredstava do 1. jula tekuće godine.

(Na ovaj način će organizacije čiji projekti budu odbijeni u prvom krugu godišnje raspdjele imati još jednu šansu da tokom kalendarske godine dobiju sredstva ukoliko u prvom ciklusu ne bude kandidovano dovoljno kvalitetnih projekata)

U Konkursu treba da bude naveden tačan datum i sat do kojeg se mogu predati prijedlozi projekata.

8. VRIJEDNOST PROJEKTA I PROGRAMA:

- Program A kategorije, podrazumijeva projekat i program za čiju realizaciju može biti zatražen iznos manji od 5.000 eura.
- Program B kategorije, podrazumijeva projekat i program za čiju realizaciju može biti zatražen iznos od 5.000 do 15.000 eura
- Program C kategorije podrazumijeva projekat i program za čiju realizaciju može biti zatražen iznos preko 15.000 eura

Napomena: Za projekat i program C kategorije ne može se dodijeliti više od 30% ukupno opredijeljenje sume za oblast na koju se projekat i program odnosi.

**Svi podržani projekti moraju biti finansirani u iznosu od najmanje 80% traženih sredstava.
Svi podržani programi moraju biti finansirani u iznosu od najmanje 60% traženih sredstava.**

9. BROJ I IZNOS PODRŽANIH PROJEKATA:

Jedna NVO može biti podržana sa najviše **3 projekta po jednom Konkursu i jednim programom na godišnjem nivou**. Organizacija može ponovo konkurisati sa programom nakon isteka perioda realizacije programa za koji su joj odbrena sredstva. Ukupan iznos sredstava koja jedna NVO može na godišnjem nivou dobiti za realizaciju projekata i/ili programa ne može preći **30% ukupno planiranih sredstava za pojedinu kategoriju (oblast)**. Ukupan iznos sredstava koja jedna NVO može na godišnjem nivou dobiti za realizaciju projekata ili programa ne može preći **iznos od 5% ukupnih sredstava koja se raspodjeljuju na godišnjem nivou**.

Preporučuje se da se do 5% sredstava kojima se finansiraju projekti i programi NVO, treba usmjeriti za izgradnju njihovih kapaciteta (unapređenje specijalističkih znanja i tehničkih vještina, npr. obuka u određenim oblastima, izrada planova i dokumenata organizacija itd..).

11. DOKUMENTACIJA

Dokumentacija koju treba dostaviti obuhvata:

Projekat i program A i B kategorije sadrži sljedeće elemente:

1. naziv organizacije, sa osnovnim podacima (sjedište, kontakt tel./fax, e-mail, broj zaposlenih, ciljevi organizacije);
2. naziv projekta ili programa;
3. kategoriju projekta ili programa;
4. oblast projekta ili programa;
5. kratak sadržaj projekta ili programa;
6. opis problema;
7. ciljeve projekta ili programa;
8. opis povezanosti projekta ili programa sa javnim politikama u navedenoj oblasti (strategijama, akcionim planovima, zakonskim i podzakonskim aktima...)
9. ciljne grupe;
10. detaljan opis aktivnosti projekta ili programa;
11. rok za realizaciju projekta ili programa;
12. očekivane rezultate projekta ili programa;
13. način praćenja i procjene uspješnosti realizacije projekta ili programa;
14. održivost projekta ili programa;
15. budžet projekta ili programa i iznos sredstava za koji se konkuriše, iznos sopstvenih sredstava (učešća), kao i iznos sredstava koja su za isti projekat ili program odobrena od strane drugih donatora, ukoliko su takva sredstva odobrena;

16. kratak opis realizovanih projekata ili programa u prethodnoj godini;
17. kratak opis partnerske organizacije i realizovanih projekata ili programa u prethodnoj godini (ukoliko ima);
18. ime i prezime lica odgovornog za realizaciju projekta ili programa sa kontakt podacima;
19. podatke o članovima organa upravljanja organizacije;
20. broj žiro-računa i PIB organizacije.

Uz projekat i program A i B kategorije, prilaže se sljedeća dokumentacija:

- 1) dokaz o registraciji organizacije kod nadležnog organa i to:
 - za NVO, kopija rješenja o upisu u registar NVO iz državnog organa zaduženog za vođenje registra nevladinih organizacija;
- 2) dokaz o predaji finansijskog izvještaja (potvrda o predaji finansijskog izvještaja Poreskoj upravi);
- 3) kopija bilansa stanja i bilansa uspjeha za prethodnu godinu (osim ukoliko organizacija nije registrovana u kalendarskoj godini kada je Konkurs raspisan);
- 4) izvještaj o realizaciji sredstava dodijeljenih odlukom Komisije za prethodnu godinu, ukoliko je organizacija u tom periodu bila korisnik sredstava po osnovu odluka Komisije (detaljan finansijski izvještaj o utrošenim sredstvima za prethodnu godinu, sa kopijama računa, ugovora i izvoda banke po kojima su plaćani, kao i narativni izvještaj sa tabelarnim pregledom troškova za utrošena sredstva). Ukoliko organizacija u navedenom periodu nije koristila sredstva po osnovu odluka Komisije, dostaviti izjavu o tome;
- 5) izjava organizacije da za traženi iznos nije dobila sredstva od drugog donatora u punom iznosu;
- 6) izjava organizacije da su navedene informacije u prijedlogu projekta i programa tačne;
- 7) tri štampane i jedna elektronska verzija plana i programa na CD.

Prijavu na Konkurs za projekte i programe A i B kategorije može podnijeti organizacija koja je registrovana najmanje šest mjeseci prije dana objavljivanja Konkursa.

Traženi iznos sredstava za finansiranje planova i programa B kategorije ne može biti veći od ukupnih sredstava koja je organizacija prihodovala u okviru svog poslovanja u prethodnoj godini.

Komisija zadržava pravo da zatraži dopunu izvještaja od aplikanata o realizaciji pojedinih prethodnih projekata i programa.

Projekat i program C kategorije sadrži sljedeće elemente:

1. naziv organizacije, sa osnovnim podacima (sjedište, kontakt tel./fax, e-mail, broj zaposlenih, ciljevi organizacije);
2. naziv projekta ili programa;
3. kategoriju projekta ili programa;
4. oblast projekta ili programa;
5. kratak sadržaj projekta ili programa;
6. opis problema;
7. ciljeve projekta ili programa;

8. opis povezanosti projekta ili programa sa javnim politikama u navedenoj oblasti(strategijama, akcionim planovima, zakonskim i podzakonskim aktima...)
9. ciljne grupe;
10. detaljan opis aktivnosti projekta ili programa;
11. rok za realizaciju projekta ili programa;
12. očekivane rezultate projekta ili programa;
13. način praćenja i procjene uspješnosti realizacije projekta ili programa;
14. održivost projekta ili programa;
15. budžet projekta ili programa i iznos sredstava za koji se konkuriše, iznos sopstvenih sredstava (učešća), kao i iznos sredstava koja su za isti projekat ili program odobrena od strane drugih donatora, ukoliko su takva sredstva odobrena;
16. očekivane izvore dodatnog finansiranja;
17. podatke o kapacitetu organizacije da realizuje projekat ili program;
18. kratak opis realizovanih projekata ili programa u prethodne tri godine;
19. kratak opis partnerske organizacije i realizovanih projekata ili programa u prethodnoj godini (ukoliko ima);
20. ime i prezime lica odgovornog za realizaciju projekta ili programa sa kontakt podacima;
21. podatke o članovima organa upravljanja organizacije;
22. broj žiro-računa i PIB organizacije.

Uz plan i program C kategorije prilaže se sljedeća dokumentacija:

- 1) dokaz o registraciji organizacije kod nadležnog organa, i to:
 - za NVO kopija rješenja o upisu u registar NVO iz državnog organa zaduženog za vođenje registra nevladinih organizacija;
- 2) dokaz o predaji finansijskog izvještaja za prethodnu godinu (potvrda o predaji finansijskog izvještaja Poreskoj upravi);
- 3) kopija bilansa stanja i bilansa uspjeha za prethodnu godinu;
- 4) izvještaj o realizaciji sredstava, dodijeljenih odlukom Komisije za prethodnu godinu ukoliko je organizacija u tom periodu bila korisnik sredstava po osnovu odluke Komisije (detaljan finansijski izvještaj o utrošenim sredstvima za prethodnu godinu sa kopijama računa, ugovora i izvoda banke po kojima su plaćani, kao i narativni izvještaj sa tabelarnim pregledom troškova za utrošena sredstva). Ukoliko organizacija u navedenom periodu nije koristila sredstva po osnovu odluka Komisije, dostaviti izjavu o tome;
- 5) izjava organizacije da za traženi iznos nije dobila sredstva od drugog donatora u punom iznosu;
- 6) izjava organizacije da posjeduje kancelarije za rad i da ima zaposlene (dostaviti list nepokretnosti ili ugovor o zakupu prostorija, kao i obrazac IOPPD ili potvrda poslodavcu o zaposlenom sa dodatkom B: Registracija fizičkog lica koju pri zaposlenju svakog lica poslodavcu izdaje Poreska uprava);
- 7) izjava organizacije da su informacije navedene u prijedlogu plana i programa tačne;
- 8) tri štampane i jedna elektronska verzija plana i programa na CD;
- 9) izjava partnera o prihvatanju učešća u planu i programu u visini iznosa sredstava koja su navedena u planu i programu, ukoliko u planu i programu postoje partneri.

10) izjava da se sredstva dobijena na osnovu Konkursa neće koristiti za pokriće gubitaka ili drugih obaveza organizacije.

Prijavu na Konkurs može podnijeti organizacija koja je registrovana najmanje 12 mjeseci prije dana objavljivanja Konkursa.

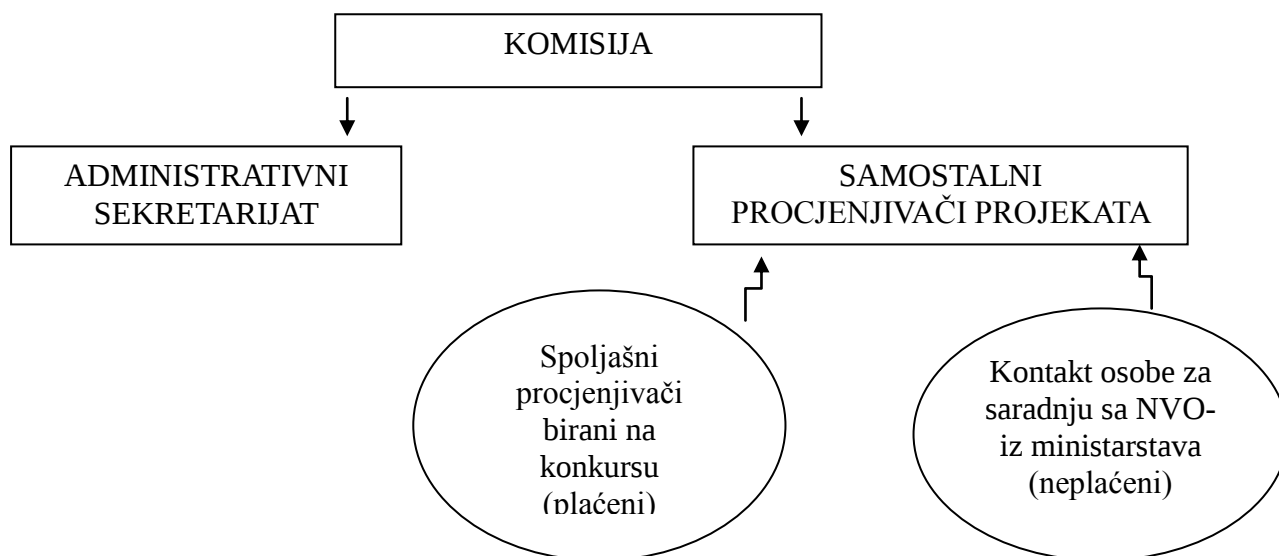
Traženi iznos sredstava za finansiranje planova i programa ne može biti veći od 50% ukupnih sredstava koja je organizacija prihodovala u okviru svog poslovanja u prethodnoj godini.

Organizacije koje namjeravaju da dio svog plana i programa realizuju u predškolskim ili školskim ustanovama ili univerzitetu dužne su da uz ostalu dokumentaciju dostave i dokument kojim se potvrđuje saglasnost pomenute ustanove ili ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja da aktivnost iz projekta i programa bude realizovana u toj ustanovi.

Radi veće održivosti rezultata finansiranih projekata ali i razvoja NVO, potrebno je insistirati na **partnerstvu među nevladinim organizacijama**. Uključivanje partnera za projekte iz C kategorije (preko 15.000 eura) donosi veći broj bodova prilikom ocjenjivanja projekata.

Napomena: Insistiranje na preduslovima za dobijanje donacije više od 15.000 eura (C kategorija) i obavezi posjedovanja kancelarije za rad (iznajmljenog prostora) i makar jednog zaposlenog po **ugovoru o radu** (na određeno ili neodređeno vrijeme, u punom ili skraćenom radnom vremenu) ide u prilog većoj profesionalizaciji u radu NVO. Ovim zahtjevima država podstiče zapošljavanje u NVO (minimum zahtjeva je da makar jedna osoba, u skraćenom radnom vremenu (4 sata) bude angažovana u organizaciji) a ne stvara pretjerane zahtjeve pred NVO.

II. POSTUPAK PROCJENJIVANJA PRIJAVA

1. KOMISIJA

Na osnovu Zakona o nevladinim organizacijama sredstva se dodjeljuju nevladinim organizacijama na osnovu odluke Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama (u daljem tekstu: Komisija), koju obrazuje Vlada.

Članove Komisije predlažu organi državne uprave nadležni za oblasti koje su definisane Zakonom o NVO i nevladine organizacije čiji se ciljevi i djelatnosti odnose na te oblasti.

Komisija ima predsjednika i 10 članova od kojih su 6 predstavnici organa državne uprave a 5 predstavnici nevladinih organizacija.

Članovi Komisije moraju imati iskustvo u pripremi i realizaciji projekata.

Komisija je nadležna za:

- Zakonitost u realizaciji Uredbe o raspodjeli sredstava nevladinim organizacijama
- Rad Administrativnog sekretarijata Komisije
- Pripremu konkursa za izbor samostalnih procjenjivača prijedloga projekata
- Odabir samostalnih procjenjivača prijedloga projekata
- Donošenje Odluke o raspodjeli sredstava
- Praćenje realizacije podržanih projekata
- Pripremu konkursa za izbor organizacije koja će procjenjivati uspjehnost realizovanih projekata
- Odabir organizacije za vršenje procjene uspjehnosti podržanih projekata
- Pripremu Izvještaja o realizaciji dodijeljenih sredstava

Predsjednik i članovi Komisije imenuju se na period od dvije godine i mogu biti imenovani na još dvije godine.

Predsjednik i član Komisije može biti razriješen na lični zahtjev, od strane Vlade ukoliko nastupe okolnosti koje Uredba definiše kao ograničenja za člana/icu Komisije, ukoliko svoju funkciju neopravdano ne obavlja duže od 6 mjeseci i/ili dva puta uzastopno neopravdano odsustvuje sa sjednice Komisije, ili na prijedlog organa državne uprave.

Postupak za razrješenje člana Komisije pokreće Komisija na zahtjev ovlašćenih subjekata ili po sopstvenoj inicijativi.

U slučaju razrješenja člana Komisije, Kancelarija za saradnju sa nevladinim organizacijama će, u roku od 15 dana od dana prestanka mandata, odnosno razrješenja člana Komisije, pokrenuti postupak predlaganja kandidata za novog člana Komisije.

Postupak izbora predstavnika nevladinih organizacija za članove Komisije sprovodi Kancelarija za saradnju sa nevladinim organizacijama. Postupak izbora predstavnika nevladinih organizacija za članove Komisije započinje upućivanjem javnog poziva, koji se objavljuje na internet stranici organa državne uprave i portalu e-uprave.

Javni poziv sadrži broj predstavnika nevladinih organizacija u Komisiji, uslove za nevladine organizacije koje mogu da predlože kandidata, uslove za kandidate, dokumentaciju koja se prilaže uz predlog kandidata za člana Komisije, kao i rok i način predaje predloga.

Rok za dostavljanje predloga je 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

Članove Komisije iz reda nevladinih organizacija predlažu same nevladine organizacije koje zadovoljavaju sledeće uslove:

- NVO je upisana u registar nevladinih organizacija prije objavljivanja javnog poziva za predavanje kandidata za članove Komisije;
- u aktu o osnivanju i statutu ima utvrđene djelatnosti i ciljeve u oblastima koje su određene Zakonom o NVO;
- je u prethodnoj godini realizovala najmanje jedan projekat ili aktivnost u oblastima koje su određene Zakonom o NVO;
- je predala poreskom organu prijavu za prethodnu fiskalnu godinu (bilans stanja i bilans uspjeha);
- više od polovine članova organa upravljanja nevladine organizacije nijesu članovi organa političkih partija, javni funkcioneri, rukovodeća lica ili državni službenici, odnosno namještenici.

Kandidat nevladine organizacije za člana Komisije može biti lice koje:

- je crnogorski državljanin, sa prebivalištem u Crnoj Gori;
- posjeduje iskustvo u vezi sa pisanjem i realizacijom projekta;
- ima visoku stručnu spremu
- nije član organa političke partije, javni funkcioner, državni službenik odnosno namještenik, službenik lokalne samouprave.

Nevladina organizacija, uz predlog kandidata za člana Komisije, dostavlja:

- kopiju rješenja o upisu u registar nevladinih organizacija;
- kopije statuta;
- pregled realizovanih projekata i aktivnosti u prethodnoj godini u vezi sa oblastima određenim Zakonom o NVO;
- kopiju potvrde o podnesenoj poreskoj prijavi za prethodnu godinu;
- izjavu lica ovlašćenog za zastupanje i predstavljanje nevladine organizacije o tome da više od polovine članova organa upravljanja nevladine organizacije nijesu članovi organa političkih partija, javni funkcioneri, rukovodeća lica ili državni službenici, odnosno namještenici.

Pored prethodno pomenute dokumentacije, nevladina organizacija dostavlja i:

- fotokopiju lične karte ili drugog dokumenta na osnovu kojeg se utvrđuje identitet kandidata za člana radnog tijela;
- biografiju kandidata, sa podacima o iskustvu u vezi sa poslovima Komisije;
- izjavu kandidata da nije član organa političke partije, javni funkcioner, rukovodeće lice ili državni službenik, odnosno namještenik, službenik lokalne samouprave;
- izjavu kandidata da prihvata kandidaturu za člana Komisije.

Nevladina organizacija može predložiti samo jednog kandidata za člana Komisije.

Organ državne uprave koji sprovodi postupak formiranja Komisije, u roku od tri dana od isteka roka za dostavljanje dokumentacije, na svojoj internet stranici objavljuje listu kandidata koji su predloženi za članove Komisije, sa nazivima nevladinih organizacija koje su ih predložile.

Za člana Komisije će u roku od pet dana od isteka roka iz dostavljanje dokumentacije, biti izabran onaj kandidat za koga je dostavljeno najviše predloga nevladinih organizacija.

2. ADMINISTRATIVNI SEKRETARIJAT

Za podršku radu Komisije i realizaciji procesa dodjele sredstava formira se Administrativni sekretarijat koja je zadužen za:

- objavljivanje Konkursa za dodjelu sredstava
- otvaranje primljenih prijava
- pripremu liste NVO koje nisu podnijele kompletnu dokumentaciju u predviđenom roku
- pripremu ugovora sa NVO
- realizaciju ugovora,
- praćenju realizacije projekata i
- primanje izvještaja (finansijskih i programskih uključujući finansijsku dokumentaciju)
- priprema Izvještaja o realizaciji procesa raspodjele sredstava

Organ državne uprave nadležan za proces dodjele sredstava, imenovaće u skladu sa zakonom dvije osobe koje će biti stalno (profesionalno) angažovane za realizaciju prethodno pomenutih aktivnosti.

Administrativni sekretarijat nema mandat da izvrši eliminaciju odnosno selekciju dospelih prijava, ali priprema jasan i detaljan izvještaj u kome će biti prikazano koje su organizacije ispunile, a koje nijesu tehničke uslove Konkursa.

3. SAMOSTALNI PROCJENJIVAČI PRIJEDLOGA PROJEKATA

Prijave koje su pristigle na Konkurs nakon administrativne provjere i isteka roka za prigovor upućuju se na procjenjivanje Samostalnim procjenjivači prijedloga projekata, koje će biti organizovane po oblastima definisanim u Konkursu, na dalju procjenu.

Kriterijumi za izbor samostalnog procjenjivača prijedloga projekata su:

- Najmanje 5 godina iskustva u pisanju i sprovođenju projekata,
- Poznavanje funkcionisanja nevladinih organizacija
- Najmanje 5 godina iskustva u radu u oblasti određenom Zakonom o NVO za koju se prijavljuje da ocjenjuje prijedloge projekata

- Nisu angažovani (ugovorom o radu, ugovorom o djelu, **volonteri**) u radu nevladine organizacije iz Crne Gore
- Nisu članovi organa upravljanja u nevladinoj organizaciji iz Crne Gore
- Nije državni/lokalni službenik odnosno namještenik, poslanik ili odbornik

Komisija za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama donosi odluku o izboru Samostalnih procjenjivača projekata.

Kandidat za Samostalnog procjenjivača prijedloga projekata podnosi Komisiji sledeću dokumentaciju:

- Biografiju sa opisom iskustva u pisanju i sprovođenju projekata
- Opis iskustava sa/ili radu nevladinih organizacija
- Izjavu da nije angažovan/a (ugovorom o radu, ugovorom o djelu, **volonteri**) u radu nevladine organizacije iz Crne Gore najmanje dvije godine prije prijavljivanja za Samostalnog procjenjivača prijedloga projekata
- Izjavu da nije član/ica organa upravljanja u nevladinoj organizaciji iz Crne Gore.
- Izjavu da nije državni/lokalni službenik odnosno namještenik, poslanik ili odbornik

Samostalni procjenjivači se biraju na godišnjem konkursu i plaćeni su, honorarno, za ocjenu kvaliteta projekata saglasno broju porijekata koje procjenjuju.

Konkurs za izbor Samostalnih procjenjivača objavljuje se na web sajtu Vlade Crne Gore i najmanje jednom dnevnom listu koji izlazi na teritoriji Crne Gore. Konkurs za izbor Samostalnih procjenjivača raspisuje se u zadnjem kvartalnu tekuće godine za potrebe Konkursa koji će se raspisati naredne godine.

Zadatak Samostalnih procjenjivača je:

- Ocjenjivanje projekata projekata
- Popunjavanje liste za procjenu prijedloga projekata
- Dostavljanje liste prijedloga projekata koje treba podržati Komisiji

Prijedlog Samostalnih procjenjivača prijedloga projekata potvrđuje se na sjednici Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama.

Za ocjenu kvaliteta prijedloga projekata iz svake od oblasti za koju se raspisuje Konkurs za raspodjelu sredstava, angažuju se dva samostalna procjenjivača prijedloga projekata i jedan predstavnik ministarstva (kontakt osoba za saradnju sa nevladinim organizacijama) nadležnog za predmetnu oblast. **Predstavnik ministarstva ocjenjuje samo dio projekta koji se odnosi na njegovu relevantnost tj povezanost sa javnim politikama i ključnim problemima u određenoj oblasti.**

Imena Samostalnih procjenjivača prijedloga projekata objavljuju se na web sajtu organa nadležnog za dodjelu sredstava po ovom Konkursu nakon objavljivanja odluke o dodjeli sredstava.

Samostalni procjenjivači prijedloga projekata su dužni da prije ocjenjivanja kvaliteta projekata prijave eventualni konflikt interesa u svakom pojedinačnom slučaju i izuzmu se iz porcesa ocjenjivanja pojedinog prijedloga projekta.

Konflikt interesa Samostalnih procjenjivača prijedloga projekata postoji kada je Samostalni procjenjivač prijedloga projekta u srodstvu sa zapošljenima ili članovima upravljačkih struktura organizacije koja je podnijela prijedlog projekta i to u pravoj liniji do trećeg stepena i pobočnoj liniji do prvog stepena

Konflikt interesa evaluatora ocjenjuje po sopstvenoj inicijativi ili na žalbu nevladine organizacije Komisija za za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama.

Samostalni procjenjivač prijedloga projekata ne može biti angažovan u realizaciji projekta koje je ocjenjivao.

Nevladina organizacija ne može angažovati samostalng procjenjivača projekata u svim svojim aktivnostima dvanaest mjeseci od potpisivanja ugovora.

III. OBJAVLJIVANJE REZULTATA KONKURSA

Spisak organizacija koje ne dostave potpunu dokumentaciju objavljuje se na web sajtu Komisije za dodjelu sredstava za realizaciju projekat i programa nevladinih organizacija u roku od 7 dana od dana završetka konkursa.

U roku od 7 dana od dana objavljivanja Spiska organizacija koje nisu dostavile potpunu dokumentaciju, nevladina organizacija može iskazati Prigovor Komisiji zbog propusta u ocjenjivanju dostavljene dokumentacije.

Komisija u roku od 7 dana od dana prijema Prigovora, donosi odluku o prihvatanju ili odbijanju Prigovora.

Konačan spisak organizacija koje nisu dostave potpunu dokumentaciju objavljuje se na web sajtu Komisije za dodjelu sredstava za realizaciju projekat i programa nevladinih organizacija u roku od 20 dana od dana završetka konkursa.

Odluka o raspodjeli sredstava, sa podacima o nazivima planova i program i visinom dodijeljenih sredstava, objavljuje se na web sajtu Komisije za dodjelu sredstava za realizaciju projekat i programa nevladinih organizacija. Odluka o raspodjeli sredstava se takođe objavljuje u svim dnevnim novinama koje se štampaju i distribuiraju u Crnoj Gori.

Na web sajtu Komsije takođe se objavljuje kompletna forma za prijavljivanje svih organizacija čiji su projekti podržani.

Kraće obrazloženje razloga za odbijanje projekta sa bodovnom tabelom dostavlja se na adresu podnosioca prijave u roku od 15 dana od dana donošenja Odluke o raspodjeli sredstava.

IV POTPISIVANJE UGOVORA

Komisija zaključuje sa nevladinom organizacijom ugovor o načinu korišćenja sredstava, izvještavanju i nadzoru nad realizacijom projekta, odnosno programa za koji su dodijeljena sredstva, u roku od 30 dana od dana objavljivanja Odluke o raspodjeli sredstava.

U roku od 30 dana od dana potpisivanja ugovora, sredstva se uplaćuju na račun organizacije.

Ugovorom se definiše proces realizacije projekta i međusobne obaveze kao i način izvještavanja Administrativnog sekretarijata.

V PRAĆENJE REALIZACIJE PROJEKATA

Praćenje realizacije projekata vrše članovi Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama uz podršku Administrativnog sekretarijata. Praćenje realizacije projekata vrši se na slučajnom uzorku. Iz svake oblasti članovi Komisije organizovaće, tokom realizacije projekta, najmanje jedan sastanak sa najmanje jednom nevladinom organizacijom.

Na sastanku organizovanom u svrhu praćenja realizacije projekta posebno će se razmotriti pitanja:

- Tok realizacije planiranih aktivnosti
- Odnosi sa ključnim zainteresovanim stranama
- Vizuelni identitet projekta
- Realizacija sredstava

Komisija podnosi Vladi Crne Gore i Savjetu za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija, jednom godišnje, izvještaj o realizaciji projekata i programa koji su finansirani.

VI PROCJENJIVANJE USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PROJEKATA

Procjenu uspješnosti realizovanih projekata vrši specijalizovana organizacija za ovu vrstu posla (eksterni evaluator).

Eksterni evaluator se bira na javnom konkursu koji se objavljuje na web sajtu Vlade Crne Gore i najmanje jednom dnevnom listu koji izlazi na teritoriji Crne Gore.

Odluku o izboru Eksternog evaluator donosi Komisija na osnovu sledećih kriterijuma:

- Godine iskustva u procjenjivanju uspješnosti realizovanih projekata
- Sadržaj prethodno realizovanih postupaka procjene uspješnosti
- Iskustvo osoba koje će biti angažovane za postupak procjene uspješnosti
- Ponuđena cijena za obavljanje postupaka procjene uspješnosti
- Ponuđena metodologija postupaka procjene uspješnosti

Osobe koje će realizovati procjenu uspješnosti realizacije projekata treba da ispunjavaju sledeće kriterijume:

- Najmanje 5 godina iskustva u oblasti procjene uspješnosti rada organizacija ili realizacije projekata
- Poznavanje funkcionisanja nevladinih organizacija
- Znanje crnogorskog jezika
- Visoka stručna sprema
- Nije samostalni procjenjivač prijedloga projekta u istom postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama iz budžeta Crne Gore

Zadatak eksternog evaluatora je da u postupku procjene uspješnosti obuhvati sledeće aspekte:

- Efikasnost (ostvarenost aktivnosti projekta/programa),
- Efektivnost (ostvarenost rezultata projekta/programa) i uticaj (promjenu nastalu tokom realizacije i neposredno nakon realizacije projekta u odnosu na postojeći problem) pojedinačnog projekta i programa..
- Održivost projekata/programa
- Odnos sa korisnicima, donatorom, zainteresovanim subjektima
- Dostupnost informacija o donatoru

Metodologija koju će Eksterni evaluator koristiti u procjeni uspješnosti projekata:

- Ispitivanje projektne dokumentacije
- Upitnici, intervjui
- Intervjui sa relevantnim subjektima, zaposlenima, angažovanim licima itd..
- Posjeta organizacijama i intervju sa korisnicima.
- Satanak sa predstvnicima organizacije u cilju predstavljanja nalaza procjene uspješnosti
- Izrad Izvještaja o procjeni uspješnosti

Eksterni evaluator će pripremiti pojedinačne izvještaje o procjeni uspješnosti projekata sa preporukama. Izvještaj neće biti duži od 30 strana za svaku pojedinačnu organizaciju sa pripadajućim aneksima.

VII EKSTERNA REVIZIJA

Kontrolu namjenskog korišćenja sredstava dodijeljenih nevladinim organizacijama vrše eksterni revizori, koje angažuje Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija.

VIII SHODNA PRIMJENA

Ukoliko zakonom nije drugačije uređeno, pravila ovog procesa primjenjivaće se i na druga davanja iz državnih fondova.

IX TROŠKOVI PROCESA FINANSIRANJA PROJEKATA NVO

Za realizaciju ove procedure finansiranja nevladinih organizacija shodno Zakonu o nevladinim organizacijama potreba su sredstva za Samostalne procjenjivače prijedloga projekata, eksternu procjenu uspjeha realizovanih projekata i reviziju (finansijskih) realizovanih projekata.

OBRAZLOŽENJE POJEDINIY PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Ovaj dokument predstavlja doprinos Koalicije NVO-saradnjom do cilja procesu donošenja novih podzakonskih akata kojima, na osnovu Zakona o nevladinim organizacijama, treba da se uredi procedura finansiranja NVO iz budžeta Cene Gore.

Dokument nije pisan u formi pravnog (podzakonskog) akta ali je zbog svoje forme veoma jednostavno kreirati normativna rješenja koja će se, nadamo se, naći u okviru novih podzakonskih akata koje će usvojiti Vlada Crne Gore.

Dokument sadrži precizna rješenja i odgovore na pitanja ko se može a ko ne može prijaviti na konkursu za finansiranje projekata NVO.

Oblasti koje finansijski treba da budu podržane definisane su Zakonom o NVO. Ovim aktom je takođe definisano da Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija treba da donese odluku koje oblasti će u jednoj kalendarskoj godini biti prioriteta za finansiranje i u kojem procentu od ukupno namijenjenih sredstva. Predlažu se kriterijumi na osnovu kojih će Savjet donijeti odluku o izboru prioriteta oblasti za finansiranje.

U prijedlogu Koalicije jasno se propisuje da svi predloženi projekti treba da budu na očigledan način u vezi sa javnim politikama državne ili lokalne uprave u pojedinim oblastima i da samo takvi-relevantni projekti mogu biti podržani. Na taj način podstiče se realizacija javnih politika (zakona, strategija itd) što je do sada bila slaba tačka u radu administracije ali i stimulišu same nevladine organizacije da se dodatno usavršavaju i usaglašavaju svoje projekte sa potrebama građana (koje su artikulirane u javnim politikama).

Takođe, dokument Koalicije jasno stvara obavezu za sufinansiranje projekata NVO podržanih od strane EU fondova (nacionalna IPA-prva komponenta namijenjena razvoju civilnog društva i EIDHR). Sredstva za ovu namjenu se posebno izdvajaju i dodjeljuju svim organizacijama koje su potpisale ugovor sa Delegacijom EU u Crnoj Gori. Na ovaj način se otklanjaju dileme prouzrokovane nepreciznim formulacijama u Uredbi o načinu raspodjele sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću.

Dokument Koalicije predlaže da se podstiče građanski aktivizam i izgrađuju kapaciteti manje razvijenih (novoosnovanih) nevladinih organizacija kroz dodjele malih donacija preko već dobro razvijenih nevladinih organizacija kao što to radi Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori. Ovaj mehanizam ima smisla samo ukoliko su za finansiranje NVO iz budžeta obezbijeđena na godišnjem nivou značajnija sredstva (iznad 4 miliona eura) jer projekti dodjele malih donacija iziskuju značajna sredstva.

U skladu sa Zakonom o NVO definiše se trajanje projekata i programa (do 12 i do 36 mjeseci). Ukoliko postoji potreba da se projekat nastavlja u više kalendarskih godina, on može biti podijeljen u smislene cjeline i faze finansiran.

Predloženo je da se projekti dijele u tri kategorije (prema kapacitetima i stepenu razvijenosti

organizacija). Postavljana su ograničenja za maksimalne iznose za pojedine kategorije i maksimalne ukupne iznose koje jedna organizacija može dobiti na godišnjem nivou.

Predlaže se precizna formulacija da svi podržani projekti moraju biti finansirani u iznosu od najmanje 80% traženih sredstava a podržani programi ne manje od 60%. Dosadašnja praksa u raspodjeli iz fonda od igara na sreću i tkz. skupštinske komisije po našem mišljenju nije bila dobra i dovela je do djelimične realizacije projekata koji nisu na svrsishodan način mogli da daju doprinos ostvarenju javnih politika u pojedinim oblastima.

Ovim dokumentom se predlaže i da se 5% sredstava kojima se finansiraju projekti i programi NVO, usmjeri za izgradnju njihovih kapaciteta (unapređenje specijalističkih znanja i tehničkih vještina, npr. obuka u određenim oblastima, izrada planova i dokumenata organizacija itd..). Na ovaj način se obezbjeđuje konituinirana izgradnja kapaciteta NVO i uvodi kultura stalnog učenja i usavršavanja što do sada nije bila praksa u radu najvećeg broja NVO.

Kod kategorije projekata C (iznad 15 hiljada eura) i dalje se zadržava rješenje da te NVO moraju imati makar jednog zaposlenog (na puno ili skraćeno radno vrijeme, ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme). Na ovaj način država stimuliše zapošljavanje u NVO i profesionalizaciju a samim organizacijama ne stvara pretjeran namet jer skraćeno (4 sata dnevno) radno vrijeme ne iziskuje veliki honorar a samim tim i velike poreze i doprinose. Organizacija koja želi da na porofesionalan način realizuje projekte iznad 15 hiljada eura treba da dokaže svoju ozbiljnost i na ovaj način.

Za projekte iznad 15 hiljada eura stimuliše se partnerstvo sa manje razvijenim NVO što donosi dodatne bodove u ocjenjivanju prijedloga projekata.

Najveća novina ovog dokumenta odnosi se na strukturu koja učestvuje u procesu odlučivanja o prijedlozima projekata nevladinih organizacija. Za sam proces odgovorna je Komisija koju čine predstavnici državnih struktura i NVO. Komisija je odgovorna za zakonitost procesa ali samo ocjenjivanje prijedloga projekata vrše posebno angažovana lica putem konkursa koja se biraju na osnovu iskustva u pisanju i realizaciji projekata. Za ocjenjivanje kvaliteta projekata treba da budu zaduženi Samostalni procjenjivači prijedloga projekata Predviđen je čitav niz mjera kojima se smanjuje mogućnost konflikta interesa.

Osnovni razlog za nuđenje ovih rješenja leži u činjenici da je svaki dosadašnji proces finansiranja praćen polemikama a rezultati raspodjele su bili predmet često neargumentovanih napada koji su posljedica ličnih animoziteta u sektoru NVO. Činjenica je da je u dosadašnjim procesima finansiranja iz javnih fondova bilo dosta propusta i da je potrebno izvršiti izmjene i približiti se iskustvima EU i zemalja regiona u pojedinim segmetnima, pažljivo vrednujući rezultate i iskustva koja smo ostvarili i stekli u našoj zemlji.

Samostalni procjenjivači prijedloga projekata ne mogu da budu lica koja su zaposlena u javnoj upravi (državna i lokalna uprava). Kontakt osobe za saradnju sa nevladinim organizacijama koji su zaposleni u ministarstvima i organima državne uprave treba da učestvuju u procsu ocjenjivanja relevantnosti prijedloga projekata (tj povezanost sa javnim politikama i ključnim problemima u određenoj oblasti).

Ponudeno je i rješenje da se kontakt osobe za saradnju sa nevladinim organizacijama koje su zaposlene u ministarstvima i organima državne uprave uključe u proces ocjenjivanja u cilju davanja mišljenja o relevantnosti projekta jer je moguće da ostali samostalni procjenjivači neće imati baš sve informacije o aktuelnim javnim politikama i smislenosti pojedinih prijedloga nevladinih organizacija.

Za podršku radu Komisije i realizaciji procesa dodjele sredstava formira se Administrativni sekretarijat kojeg sačinjava dvoje profesionalno (u punom radnom vremenu) angažovanih lica. Sve tehničke poslove od prijeme projektne dokumentacije do prijema izvještaja o realizaciji projekata kao i finansijskih iskaza, biće nadležnost ovog tijela. Administrativni sekretarijat je pod nadležnošću Komisije.

Objavljivanje odluke i rezultat konkursa vrši se putem web sajta i medija. Ugovori se potpisuju u roku od 30 dana od dana objavljivanja Odluke o raspodjeli sredstava.

Članovi Komisije odgovorni su za praćenje realizacije odobrenih projekata a za potrebe procjene uspjehnosti realizovanih projekata angažuju se eksterni evaluatori. Eksterni evaluatori na slučajnom uzorku iz svih kategorija odobrenih projekata.

U skladu sa zakonom o NVO predviđeno je i da kontrolu namjenskog korišćenja sredstava dodijeljenih nevladinim organizacijama vrše eksterni revizori, koje angažuje Savjet za saradnju Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija.

Za realizaciju ove procedure finansiranja nevladinih organizacija shodno Zakonu o nevladinim organizacijama potreba su sredstva za Samostalne procjenjivače prijedloga projekata, eksternu procjenu uspjeha realizovanih projekata i reviziju (finansijskih) realizovanih projekata. Suma potrebna za ove namjene je oko po našim procjenama 120 hiljada eura.